

Jemes

Naloḅulat napisulan aJemes totoni

Ase itos naloḅulat napisulan egai?

AJemes, aṽan aYesu matmat, toil a m̃o hən alat siYesu len naut a Jerusalem, gai itosi.

Itos naloḅulat napisulan egai hən ñesa?

Itosi hən bikel mai naKristen gail naṽide tovoi hən l̃ebikade hən l̃ebidañ len nad̃lomian len aYesu.

AJemes itos naloḅulat napisulan egai m̃os ase?

Itosi m̃os naKristen gail len naut p̃isi.

AJemes itosi ṽais?

Hum ma totoni p̃epad̃añ hən nasihau A.D. 48.

1) AJemes ikel na-ke-ivoi-an mai naJu gail (1.1)

2) Ñəboṽ ñəmauran b̃idañ, dañ b̃uri. G̃əb̃ike g̃əb̃igol ñəsaan, savi aGot totaltal hən gaiug, nal̃əṽoñian sam̃ igol ke gotogol ñəsaan (1.2-18)

3) Nas̃əs̃əloñañ mai nagolean (1.19-27)

4) Sagipatpat ñəvanuan galevis m̃əhat s̃əhor galit am. Asike g̃əb̃ilolosa hən ñəvanuan gail, asike aGot ilolosa hən gaiug (2.1-13)

5) Ñəsa gotogole eṽusani ke gukad nad̃lomian len aGot o eḅuer (2.14-26)

6) Alat lotokad nad̃lomian mai namealito. Naṽide avan ideh tokade eṽusani ke nami-tisau hən ñəmauran san tog̃əm len aGot o eḅuer (3.1-18)

7) Len ñəb̃alkabaṽañ m̃ətom̃ətahun aGot. Pair dan naṽide enan tosa, riṽ gamito len

- navəlan aGot. Samtisor mēdas avan ideh, samit sor patpat gamit mēhat. Mət̃beləboi nəsa tovoi be asike mət̃bigole, mətugol nəsaan (4.1-17)
- 8) Alat lotopul hən natite lotogol mət̃toləḡon tosa, dereh lipanis, be ipat len aGot hən ḡigole. Samtikoblen mēdas gamit gabag. Toh mēdau, daḡ ḡur na-ləḡon-isa-vəsa-an (5.1-5.11)
- 9) Kel nakitinan. Kel kot nəsaan samit mai gamit gabag. Sor tuṽ m̃os gamit gabag. Dereh aGot tevi tarhət samito (5.12-18)
- 10) Gamit ideh ḡipal sob dan nakitinan, vireh təlman hən hən aGot ḡerubət nəsaan san dani (5.19-20)

Na-ke-ivoi-an

¹ Ginau aJemes notovi nəslev siGot mai siNasub̃ aYesu Kristo, nuke, “Ivoi,” van hən nahəmar tosəḡavur pisan eru, nəvanuan gail lototoh ṽisusua len navile a pan.*

Susumar nəboḡ nəmauran todaḡ

² Bathudud nadəlomian sagw, nəboḡ mət̃betut len natit tiltile ləḡigol kitev nadəlomian samito ke timabe, mitikemkem hən ḡai.

³ Bathut mət̃oləboii ke nəboḡ natgalenan lotogol kitev nadəlomian samito ke imabe, na-gol-kitevi-an galenan lugol nə-daḡ-ḡuri-an len gamito.

⁴ Nauman hən nə-daḡ-ḡuri-an timasvan van vəhav, hən ke nəḡoruan samit ḡinor buni, asike nədaḡan hən nəḡoruan samito ḡem̃idol boḡ ideh.

* **1:1:** Mat 13.55; Mak 6.3; Uman 15.13; Kal 1.19

⁵ Gamit ideh ħipar mitisau hən nəmauran tonor mai naŵide tovoi, ivoi ke teus aGot hənĭ,* gai toviol masuŵ mai nəvanuan p̄isi, ale dereh teviol hənĭ mai gaiug, asike inau isa hən gaiug sile.

⁶ Nəboŋ gəbeusi, usi len nadəlomian, nəloŋ sa-teuri. Nəvanuan nəlon touri ehun nətas tokud tabtab, səpat mədau. Nəlan eŵuvi vi məhat, epus, evi pan.*

⁷ Nəvanuan tomagenan satinau ke NasuĔ ħilav natideh maii,

⁸ ikad nənauan toru, edədas ħehusur nəp̄isal to-sua ŋai, nəmauran san ipat lavəlav.

Naməsəl mai nəvanuan topul hən natite

⁹ Nəvanuan nadəlomian ideh ħevi ut kəmas o ħevi məsal len nabunusian sinəvanuan gail, ivoi ke tehəhaŵur, husur aGot eputsani tia.

¹⁰ Be nəvanuan tokad natite; aGot ħigol gai ħevi ut kəmas, ivoi ke tehəhaŵur hənĭ, husur dereh nəmauran san tem̄idol hum napusit naliol.

¹¹ Namityal togəm vi məhat, esun naliol; imas-mas, napusit iteh; nəkaban han imasig. Image-nan nəvanuan tokad natite, tehis sobuer hənĭ van vəmat, imasig maii.†

Nətaltalan hən nəsaan

¹² AGot tivoi hən nəvanuan toil gəgat naut kəmas nate sasa gail lotogəm hən ləbigol kitev nadəlomian san ke imabe. Nəboŋ ħidaŋ ħur gail, dereh aGot tilav nəprais hən nəmauran kitin maii, nəprais aGot tokel gati tia ke teviol hənĭ mai alat lotoləmas buni.

* **1:5:** Pro 2.3-6 * **1:6:** Nəvanuan nəlon touri egəgel tabtab hum nahit togəgel hən nətau han. † **1:11:** Hən naves 10-11, ris Isa 40.6-7

13 Avān ideh, natit bitaltal ke tigoḷ nēsaan, satike, “Evi aGot totaltal ke nisa.” Bathut natideh tosa edēdas bitaltal ke aGot tigoḷ nēsaan, mai aGot gabag sətaltal ke nēvanuan gail lēbisa boṅ ideh.

14 Avil nēvanuan v̄isusua, naləṅonian san tosa gail lutaltal ke tigoḷ nēsaan. Loṣəhari, loliv gargari vi tut.

15 Beti nəboṅ naləṅonian tosa totian, ipas nēsaan. Nəboṅ nēsaan enan togəm tibau, ipas nēmatan.

16 Bathudud sagw notoləmas bun gamit p̄isi, samtedəlom nagəgərasan husur aGot!

17 Naviolan p̄isi lotovoi, naviolan p̄isi lotonor buni, logəm len aGot a məhat togol namial p̄isi len nēmav. AGot sagəgel hun nēmol torusərus.

18 Ileki ke, len nasoruan hən nakitinan, eviol hən nēmauran veveu mai gidato, hən datb̄ehum naṽit metəkav len natit p̄isi gai toum hēni.

Nasəsəloṅan mai nagolean

19 Bathudud sagw notoləmas bun gamit p̄isi, mətələboi səhot nategai: Gamit p̄isi mətəutaut tabtab hən mətbesəsəloṅ, samtisaṽsaṽut hən mət̄bisor, samtisaṽsaṽut hən nəlomit b̄ipaṅpaṅ*

20 bathut nəlol paṅpaṅ sinēvanuan edēdas b̄igoḷ səhot nanoran aGot toləṅoni.

21 Imagenan, bubulan nab̄iṅb̄iṅalan mai nēsaan topat sal, dan nēmauran samito. Nəlomit temədau ale səsəloṅ husur nasoruan aGot toriṅi len nəlomito, husur eləboi bilav kuv gamito dan nēsaan samito.

* 1:19: Ecc 7.9

²² Mitigol nəsə nasoruan tokele, samtesəsəlon kəmas həni ηai. Mətbesəsəlon həni be asike mətbigol husuri, mətogəras səbomit hən gamito.

²³ Avan ideh tosəsəlon hən nasoruan be sagol nəsə tokele, esumian nəvanuan toleleduη, ris nəhon len nakəlas.

²⁴ Nəboη toris nəhon tonon, ipair dani: vəha-sua ηai nəlon ibonboη hən nənahənah han.

²⁵ Avil nəvanuan tobunus vahvahir nalo tonor buni siGot, nalo togol ke nəsəan satəgau gat nəlon am, atenan bebunus tabtab həni, asike nəlon bibonboη hən nəsə tobunusi, tosəsəlon həni, be bigol nəsə nalo tokele, dereh aGot tigol tivoi buni hən atenan, len nəsə togole.‡

²⁶ Avan ideh binau ke aGot tohəhəvur hən nalotuan san, avil asike biwol hən nasoran san bivoi, egəras gai gabag ale nadəlomian san evi naut kəmas.

²⁷ Navide hən nalotuan aGot Tata tonau ke tovoi mai tonor masuṽ, imaiegai: Kətkəta təban nəbatunau pəhəvut gail mai namilesw gail lotoləon tosa. Ale gelələgau hən gaiug, hən nəmauran navile a pan satidos nəmauran san.*

2

Gigol teṽitoṽ van hən nəvanuan ṽisi

¹ Bathudud sagw, husur məttokad nadəlomian len aMasta sidato, aYesu Kristo, Nasuḅ toyalyal, navide samit gail teṽitoṽ van hən nəvanuan ṽisi, ideh satile.*

‡ **1:25:** *Nalo* aJames tosor husuri savi nalo ṽisi siMoses, be isor husur nalo hən na-ləmas-buni-an aYesu today ke datimashusur tabtab həni. * **1:27:** Isa 1.17, 23 * **2:1:** Job 34.19; Lev 19.15

2 Nəboŋ məttokad nəboŋboŋan, avan ideh tosun nahurabat bilbil, totav nariŋ nagol gail len navəlan bəgəmai, ale togon tovi məsal tosun nahurabat tomatu tia, bəgəmai, mitimab hən gəlaru?

3 Mətbəkəta təban gai tosun nahurabat bilbil, mətbikel maii ke, “Naut tovoi egai, gebətah gegai,” avil mətbikel mai naməsal ke, “Geil ei o gebətah len tan bathuriegw.”

4 Mətbigol bimaianan, mətopəpəhw husur natilean məttogole len gamit gabag. Na-nənoŋ-həni-an samito isa husur nənauan hən nəsaan məttokade.

5 Bathudud notoləmas bun gamit p̄isi, səsəloŋ! AGot ilekis hən alat lotovi məsal len nabunusian sinavile a pan, hən ləbepul hən nədəlomian, ale hən ləbikad natohan pipihəbəlan balai, hum tokel gati ke alat lotoləmas buni likade.

6 Wake gamito, mətomədas naməsal gail, riŋ galit a pan. Imabe? Ase lomədas gamito, liv gargar gamito vi lan nakotan? Evi alat lotokad natite boh!

7 Galit lusor mədas nahəsən aYesu Kristo tovoi, nahəsən məttoŋvati husur məttovi esan.

8 Mətbigol nəsa aKristo tovi kiŋ sidato tokel buni, mətugol ivoi. Ikel bun nalo natosian siGot tokele ke, “Geləmas bun nəvanuan totoh pəpadan hən gaiug sunan gotoləmas bun gaiug gabag.”*

9 Avil mətbeputsan avan ideh məhat hum tovoi səhor nəvanuan tile, mətugol nəsaan. Ale evi nalo enan tosaḅ səhoti ke məttovi nəvanuan na-ḅur-kotov-nalo-an.

* 2:8: Lev 19.18

¹⁰ Husur avan ideh togol natit p̄isi nalo kavkav tokele, be toteh len nakelean tosua ηai, gai ebur kotov nalo kavkav, ale inor h̄en h̄ipan̄is sile.

¹¹ Bathut aGot toke, “Sagigol naitian tobur kotov n̄alahan,” ikele am ke, “Sagigol avan ideh timat.”* Asike ḡab̄igol naitian tobur kotov n̄alahan, be ḡab̄igol n̄evanuan h̄imat husur nal̄əηonian sam̄ ηai, gaiug boh, gobur kotov nalo.*

¹² Len n̄esa gotokele, n̄esa gotogole, ginau gat nategai ke, aGot dereh ten̄ənoṽ h̄en n̄əmauran sam̄ mai nalo h̄en na-l̄emas-buni-an, nalo togol n̄esaan sat̄əgau gat n̄əloṽ am.

¹³ Husur asike n̄əloṽ h̄itan̄is n̄evanuan gail, asike aGot ilolosa h̄en gaiug n̄əboη h̄ek̄eta bunus n̄esa gotogole. Be n̄əloṽ h̄itan̄is n̄evanuan gail, n̄elon aGot dereh titan̄is gaiug n̄əboη h̄ep̄əp̄ehun navoian dan n̄esaan.

Nad̄əlomian mai nagolean

¹⁴ Bathudud sagw, ḡəb̄ikel ke gotokad nad̄əlomian be ḡəsagol natideh h̄en h̄ev̄usani, nad̄əlomian sam̄ evi tarh̄ət sam̄ mabe? Nad̄əlomian tomaien̄an ed̄ədas h̄ilav kuv gaiug dan n̄əpanismen.

¹⁵ Aṽam̄ o aṽavinem̄ len nad̄əlomian h̄ipar hurabat o hanian akis,

¹⁶ ale gamit ideh h̄ikel maii ke, “Ivoi, nat̄əmat tipat len n̄əloṽ, gitoh tun̄ətun ale hanukub,” be asike ḡəb̄ilav n̄esa tom̄idol h̄əni maii, govi tarh̄ət san mabe?

* **2:11:** N̄əboη toke *Sagigol avan ideh timat* namilen ke sagigol avan ideh timat sil n̄əl̄ol paηpaη sam̄ o nal̄əηonian sam̄ ηai. * **2:11:** Exo 20.13-14; Deu 5.17-18

17 Len naŵide tomaienana, nadələmian b̄ipat səb̄on, asike b̄igol natideh, nadələmian enan imat, savi natideh.

18 Avil avan ideh b̄ike, “Gaiug gukad nadələmian, ginau nugol natit tovoi gail.” Ale dereh nisor vari ke, “Gəb̄eŵusan nadələmian sam̄ səkad nagolean ideh tovoi lan, ale ginau, len nəsa tovoi notogole, dereh neŵusan nadələmian sagw.”

19 Gəb̄edələmi ke aGot esua ŋai, ivoi! Be natəmat gail am lodələm natenan, ale lomətahw, lupab lan.*

20 Gumelmel! Gəsaləboi səhoti sal a? Nəboŋ nagolean sətah mai nadələmian, nadələmian enan savi natideh.

21 Atəmadat ta sutuai, aAraham igol nəsa hən aGot toriŋi ke tonor len nəhon? AGot eriŋi ke aAraham inor len nəhon nəboŋ aAraham toviol hən aIsak, anatun, len nəmel tutumavan.*

22 Imaiegai: Nadələmian san mai nəsa togole aroum b̄onb̄on. Nəsa togole evurvur nadələmian san.

23 Ale natosian siGot isarpoh toke, “AAraham edələm nəsa aGot tokele, ale aGot eriŋi ke aAraham inor len nəhon husur nadələmian san,”* ale aGot ekisi hən abubur san.*

24 Imasil ke aGot eriŋi ke nəvanuan inor len nəhon husur nəsa nəvanuan togole, savi husur nadələmian nəvanuan tokade lan ŋai.

25 Imaienan am hən aRahap, napəhaŵut ta Jeriko ta m̄o toŋur hən niben. AGot eriŋi ke inor len nəhon husur nəsa alitenan togole nəboŋ tosusuan

* **2:19:** 1Tim 4.1; Mat 8.29; Mak 1.24, 5.7; Luk 4.34 * **2:21:** Gen 22.1-14 * **2:23:** Gen 15.6 * **2:23:** 2Chr 20.7; Isa 41.8

ahai pispisul gail ale tosəvat galit vi lan naʔisal tile sua.*

²⁶ Nəboŋ nanunun toʔuer len nəvanuan, niben imat. Len naʔide tomaienən, nəboŋ nagolean sətah mai nadəlomian, nadəlomian enən imat.

3

Nawolan hən nameam

¹ Bathudud nadəlomian, gamit isoʔur samtegəm vi hai ʔusan. Mətevis ŋai. Husur mətoləboii ke dereh aGot tebus kitev nəsaan len nəmauran mai naʔusanan sinamit namttovi hai ʔusan, səhor nəvanuan tile gail.

² Len naʔide tosoʔur gadit ʔisi datusab van. Avan ideh asike bisor bisa len nasoran san, gai evi nəvanuan tonor kavkav hum aGot toləŋoni, eləboi ʔiwol hən gai gabag kavkav.

³ Nəboŋ datʔerinj natuhmetəlai len nabuŋon nahos hən ʔigol nəsa datʔeləŋoni, datoləboi datʔiwol hən niben kavkav.

⁴ Mitinau nabiltiwag wol. Ahai wolwol eləboi ʔiwol hən nəwag enən hən natuhʔos wolwol ŋai, ale dereh tevi lan naut ahai wolwol toləŋoni, naut kəmas nəlan todaŋ.

⁵ Len naʔide tomaienən namean nəvanuan evi natuhtit ŋai be ikel na-sor-patpat-gai-məhat-an totibau.

Mitinau nakumashəhab toləboi ʔepəŋas nabiltilihahi.

⁶ Namean nəvanuan tosor ehum nəhab enən. Len niben nəvanuan, namean evi nəkadhut naʔide hən nəmauran tiltile ʔisi lotosa. Emədas nəvanuan kavkav. ASetan etuŋ namean nəvanuan hən nəhab

* 2:25: Jos 2.1-21

nəmatan ale namean nəvanuan epəjas p̄is naṗisal hən nəmauran san kavkav.

⁷ Nəvanuan eləboi ḅigol narivatəvat mai nəman mai natit tokələh mai natit tomaur len tas lotiltile ləbəhusur nəsa toləḅoni.

⁸ Be səkad avan ideh toləboi ḅigol namean ḅehusur nəsa toləḅoni. Evi natit nəsaan sua, nəwol-həni-an toḅuer lan. Epul hən nabehi togol nəmatan.

⁹ Nameadato isal suh Nasuḅ, aTəmadato, ale nameadat enan ḅai esəvar nəvanuan gail, aGot togol lotosuṃan gai.*

¹⁰ Nə-sal-suhi-an mai nasəvarian, gəlar p̄isi arovivile len nabuḅon nəvanuan. Bathudud sagw gail, datimasgol ke natenan satimaienan.

¹¹ Nabəko tosua ḅai eṽuv hən nəwai tohol mai nəwai tokon a? Ao!

¹² Bathudud sagw gail, nəhai nafik iṽan hən naoliv a? Ao! Nəhau nakrep iṽan hən nafik a? Ao! Ale nabəko tokasəkas edədas ḅeṽuv hən nəwai tohol.

Namitisau hən nəmauran tonor egəm len aGot

¹³ Gamit ideh ikad namitisau hən nəmauran tonor o naləboian a? Bikade, tiṗarṗar len naṽide san tovoi, ke, len namitisau san hən nəmauran tonor, natit p̄is togole, igol gail len nəlon tomədau, sənau gai.

¹⁴ Avil len nəlomito mətḅikad nə-taḅulol-bulosian, mətḅinau masuṽ hən gamit səbomito, samtisor patpat namitisau samit a məhat, samteliblibon hən mətḅisor mədas nakitinan.

* **3:9:** Gen 1.26-27

¹⁵ Husur namitisau tomaienan sagəm len aGot, be egəm len navile a pan mai nəvanuan lotosuh lan mai natəmat gail.

¹⁶ Husur naut ideh nəlon nəvanuan topul hən nə-tābulol-bulosi-an mai nəvanuan lotonau masuŵ hən galit səbolito, naut enan ikad nətaŵtaŵoran mai naŵide hən nəsaan tiltile ɸisi.

¹⁷ Avil namitisau hən nəmauran tonor togəm len aGot iveveu buni, asike asike isa. Eləmas bun natəmat len nəlon nəvanuan, inau habat hən nəvanuan tile, səhaihai be eutaut hən ɸesəsəlon hən nəvanuan tile. Nəlon itaŋis masuŵ hən nəvanuan tile, ale len natit ɸisi togole iŵan hən naŵit tovoi. Igol eɸitoŵ van hən nəvanuan ɸisi, ale nəsa tokele, igole, sagəras avan ideh.

¹⁸ Alat nəlolit tokad natəmat, lotogol naɸonan ke səkad nəbalan am, ehum galit lumabul namisurhut totov, toŵan hən naŵite tovi nəmauran tonor buni.

4

Gol nəsa aGot toləŋoni

¹ Nəbalkabaŋan mai nəbalan gail len gamito, logəm a be? Logəm len naləŋonian samit səbomit gail lotoliv gamito. Naləŋonian galenan luɸal len nibemito mai nəlomito.

² Mətəlon nəsa mətəkade; nəlomit evənohi be mətədədas mətɸikade; imaienan mətəŵitŵituh, mətubal, mətugol nəmatan mŋosi. Mətəkade husur mətəsaus aGot həni.

³ Ale nəboŋ məttousi həni, mətsəkade husur mətsausi m̄os navoian; mətoləŋoni ŋai m̄os ɓigol na-ləŋon-ivoi-an len gamit səbomito.

⁴ Mətsail gəgat len aGot, mətohum abareab toriŋ asoan hən ɓitoh mai naulum̄an tile! Nəboŋ məttogəm vi bubur sinavile a pan, mətogəm vi enemi siGot. Mətsaləboii a? Imaienan, avan ideh tolekis hən ɓevi bubur sinavile a pan, gai evi enemi siGot.

⁵ Natosian siGot ike aNunun aGot, aGot toriŋi len gidato, ilekol masuʋ hən gidato. Mətunau ke natosian san isor kəmas a? Aə!

⁶ Avil aGot eviol habat am mai gidato hən navoian gai toviol kəmas həni. Imaienan, natosian siGot ike, “AGot evi enemi silat lotopatpat galit məhat, be eviol kəmas hən navoian mai alat nəlolit toməda, ləsəna, ləməna galito.”*

⁷ Imaienan, riŋ gamito len navəlan aGot. Miti-dəŋ ɓur natəmat ale dereh tigam dan gamito.

⁸ Mətegəm pəpadaŋ təban aGot ale dereh aGot tegəm pəpadaŋ təban gamito. Gamit məttovi van-uan nəsaan, kəkəsəval, mitigol nəmauran samit tiveveu! Gamit məttokad nənauan toru, mitigol nələmit tiveveu.*

⁹ Mitiłolosa, mititaŋ, namətarur samit gail lisel! Nəmanmanan samit tegəm vi taŋan, nakemkeman samit tegəm vi lolosaan.

¹⁰ Nələmit teməda, ləməna len nəhon aGot, riŋ gamit len navəlan ale dereh teputsan gamito.

Samtisor tas nəvanuan tile

* **4:6:** Pro 3.34 * **4:8:** Zec 1.3; Mal 3.7

¹¹ Nəbathudud sagw gail, samtisor mədas gamit gabag. Avān ideh b̄isor mədas nəbathudud nadəlomian ideh, b̄isaḅ səhoti ke b̄isa, gai isaḅ səhoti ke nalo siGot isa. Wake nalo səpat len navəlaṃ hən gəḅb̄ike ivoi o isa, ao, gimasgol husur nəsa tokele ηai.

¹² AGot səḅon ηai toviol hən nalo, gai ηai eləboi b̄epəpəhun navoian dan nəsaan. Gai səḅon ηai eləboi b̄ilav kuv gidato hən datb̄imaur, gai səḅon eləboi b̄igol datb̄imasig. Be gaiug savi hən gəḅb̄ike nəvanuan tile tosa.

Sagisor sal suh gaiug

¹³ Mətesəsəlon, gamit məttoke, “Daməηai o pelan datevi lan nab̄iltivile ea. Ale dateum ei len nasi-hau tesua, datev̄ur natit gail, p̄ur həni, ale dereh datesəhor nəvat tisoḅur.”

¹⁴ Samtekəmaianan husur mətsaləboi nəsa b̄evisi pelan.* Mətsaləboi nəmauran samit timabe. Mətohum nəmavukasw togol naut toḅanuḅanw, ale sədareh toməkaskaş.

¹⁵ Ivoi am hən mətb̄ike, “Nasub̄ b̄eləηoni, dereh datitoh, datigol timaiegai maiegai maiegai.”

¹⁶ Be gagai len nənauan ke məttovoi səhor nəvanuan tile gail, mətusor patpat gamit məhat. Na-sor-sal-suhi-an p̄isi tomagenan isa vəsa!

¹⁷ Imaianan, nəḅoη məttoləboi nəsa tonor hən mətb̄igole be mətsagole, mətugol nəsaan.

5

Naləlaguan van hən alat lotopul hən natite

* **4:14:** Hən naves 13-14, ris Pro 27.1

¹ Mətesəsəlon, gamit məttopul hən natite! Miti-taŋ, məteis husur na-ləŋon-isa-vəsa-an gail lotogəm hən gamito.

² Nasugurtit məttopul həni imom tia, nahurabat samit gail, nəbarm̃om ikat tətər gail gol ke lumadurdur tia.

³ Nagol mai nasilva məttosah tuani itaŋ tia. Natgalenan dereh likel ur nəsaan samito lihan nibemito hum nəhab. Nəboŋ hən nanoŋan hən navile a pan egəmai be mətusah tuan natit samito sal.*

⁴ Nau nəsa məttoŋole! Mətsaʋur nəvanuan nau-man gail lotota kokotov nawit len nəmarireu samito, gol ke naʋurʋuran salito mətsaʋuri ikel ur nəsaan samito. Ale nəkaian silat lotota kokotov nawit, aGot tovi Masta sinabiltivəshəŋel gail len nəməv, esəsəlon həni.*

⁵ Len nəmauran samit topul hən nakontite len navile eg a pan, mətugol natideh məttoleŋoni. Hum nəbʋluk tokənoh hən nəliol sənau nəmatan san, gamito mətugol nələmit tokənoh, tohan təməhav naut kəmas nəboŋ hən nəmatan.

⁶ Mətusab səhoti ke nəvanuan nanoran timaspənis, ale mətugol imat, be gai sagol natideh hən mətbinoŋ dani.

Toh mədau husur na-ləŋon-isa-vəsa-an

⁷ Imaianan bathudud nələlomian, susumar len na-toh-mədau-an vir nagəman siNasub. Mitinau nəvanuan tokad nəhol. Itohtoh mədau vir naus bəus len nəboŋ han, hən natit ʋisi lototov len tan ləbiʋan hən nəvit tovoi.*

* **5:3:** Hən naves 2-3, ris Mat 6.19 * **5:4:** Lev 19.13; Deu 24.14-15

* **5:7:** Deu 11.14; Jer 5.24; Jol 2.23

8 Gamit am mititoh mēdau tebēlav, mēteil gēgat len Nasub husur nagēman san egēm pēpadaŋ.

9 Bathudud nadēlomian, samtikoblen mēdas gamit gabag, hēn asike Nasub bīsab sēhoti ke mitimaspanis. Mēteris! Gai bēpēpēhun navoian dan nēsaan sidato egēm tia! Satoil bopita!

10 Bathudud nadēlomian, hēn mētbelēboi na-toh-mēdau-an tobēlav len na-lēŋon-isa-vēsa-an, mitinau ahai kelkel ur gail lotosor len nahēsan Nasub. Ale mitigol tētōv hēn galito.

11 Datunau alat lotodaŋ bur na-lēŋon-isa-vēsa-an. Len nabunusian sidato aGot ivoi hēn galito. Mētosēsēloŋ lēboi nē-daŋ-buri-an siJop, ale mētoris lēboii ke husur na-lēŋon-isa-vēsa-an tobēlav, Nasub aGot ivoi masuṽ hēni.* Husur nēlon Nasub itaŋis masuṽ hēn nēvanuan, mai epul hēn nalolosaan.*

12 Bathudud nadēlomian, a mēhat hēn natit pīsi, samtikel nēhes ideh hēn bīta gat na-kel-gati-an samito, samtikel nēhes nēmav, nēhes navile a paŋ, o nēhes ideh am. Be mitike, “Evoi” ŋai hēn evoi, mitike, “Ao” ŋai hēn ao, hēn asike aGot bīsab sēhoti ke mitimaspanis.*

Mitoris tuṽ len nadēlomian, mētevi tarhāt gamit gabag

13 Gamit ideh bēlēŋon bīsa masuṽ, timassor tuṽ. Gamit ideh bēhēhaṽur, timassal suh aGot len nēbē gail.

* 5:11: Job 1.20-22, 2.10 * 5:11: Psa 103.8 * 5:12: Mat 5.34-37

¹⁴ Gamit ideh b̄em̄sah, timaskis aelta silat siYesu leḡem̄ai ale limassor tuṽ m̄osi, v̄ehasi h̄en naōil len nah̄esan Nasuḅ.*

¹⁵ Ale na-sor-tuṽ-an len nad̄əlomian dereh tilav kuvi dan nam̄sahan; Nasuḅ tigol timaur. Ale atenan b̄igolgol n̄esaan, Nasuḅ dereh teruḅati dani.

¹⁶ Imaienan, mitikel v̄ehot nakitinan h̄en n̄esaan samit gail mai gamit gabag ale sor tuṽ m̄os gamit gabag h̄en m̄ət̄b̄imaur dan nam̄sahan. N̄əbōj n̄əvanuan nanoran tosor tuṽ, na-sor-tuṽ-an san ikad n̄ədājan totibau, len Nasuḅ el̄əboi b̄igol natit bisoḅur.

¹⁷ AElijah evi n̄əvanuan suṽnan gidato, ale isor tuṽ idāj h̄en naus asike b̄eus. Ale naus s̄əhan n̄ətan len n̄asihau totor mai nah̄əbati tom̄əlevtes!

¹⁸ Beti isor tuṽ h̄en naus b̄eus, ale nabiltius eus, n̄ətan igol n̄əhanian itov, iṽan.†

¹⁹⁻²⁰ Bathudud nad̄əlomian sagw, gamit ideh b̄ipal sob dan nakitinan, ale avan ideh b̄evireh t̄əlmam h̄əni, mitinau gat nategai: avan ideh b̄evireh n̄əvanuan n̄esaan t̄əlmam dan naṽisal n̄əsaban san, ilav kuvi dan n̄əmatan h̄en aGot b̄eruḅat nalilisaan san.*

* **5:14:** Mak 6.13 † **5:18:** H̄en naves 17-18, ris 1Ki 17.1, 18.1, 18.42-45 * **5:19-20:** Pro 10.12; 1Pit 4.8

**Nasoruan siGot len nasoruan ta Uluveu
The New Testament in the Maskelynes language of
Uluveu, Vanuatu
Niutestamen long lanwis Maskelynes blong Uluveu,
Vanuatu.
Le Nouveau Testament dans la langue Maskelynes de
Uluveu, Vanuatu.**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maskelynes

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

cb9da196-fced-5a7c-9540-74db5e4270fd